

**ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ В ПРЕВЕНЦИЯТА И БОРБАТА
С ИЗМАМИТЕ ПО ПРОЕКТИ, СЪФИНАНСИРАНИ ОТ ЕС
И НАЦИОНАЛНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ –
МАНИПУЛИРАНИ ОФЕРТИ В ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ**

Юлиян Марков, Христо Христов

*Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”, Шумен
Факултет по технически науки,
Катедра „Управление на системите за сигурност”*

**PROBLEMATIC FIELDS IN PREVENTION AND FIGHT
AGAINST FRAUD IN PROJECTS CO-FINANCED BY EU AND
NATIONAL BUDGET OF REPUBLIC OF BULGARIA –
MANIPULATED TENDERS IN TENDERING PROCEDURES**

Yuliyán Markov, Hristo Hristov

*Shumen university „Bishop Konstantin Preslavski”, Shumen city
Faculty of technical sciences, Department „Management of security systems”*

Abstract: *Corrupt acts have to be detected and prosecuted and offenders have to be punished and deprived of their illicit proceeds. At the same time, opportunities for corrupt practices have to be reduced and potential conflicts of interest have to be prevented through transparent and accountable administrative structures at legislative, executive and judicial level as well as in the private sector.*

Key words: *fraud, irregularity, anti-fraud strategy, prevention and detection of fraud, red flags, risk analyses, investigations, awareness-raising and training, sanctions, recovery, national security system, ethics and integrity*

Обществените поръчки на ЕС са ключов инструмент за създаването на единен пазар и за постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, съгласно стратегията „Европа 2020”, като същевременно се гарантира най-ефективното използване на публични средства. Подобряването на ефективността на публичните разходи и постигането на по-голяма икономическа полза са основни цели на създадените правила на различните равнища на управление, гарантиращи най-доброто използване на публичните средства при възлагането на обществените поръчки.

Законодателството на ЕС, от своя страна, преследва постигането на няколко допълнителни цели, касаещи функционирането на единния вътрешен пазар на ЕС. В тази връзка от изключителна важност за вътрешния пазар е недопускането на дискриминация между участниците в процедурите по обществени поръчки, основана на тяхната националност. За да може едно предприятие да участва редовно и ефективно в множество такива процедури в различни държави членки при условия на пълна равнопоставеност с местните предприятия е необходима също така и хармонизация на правилата за възлагане на обществени поръчки на цялата територия на Съюза.

Типичен израз на тази хармонизация е заложеното в европейското законодателство задължение за възлагащите органи да приемат от участниците удостоверения, издадени в други държави, стига в тях да се съдържа достатъчна степен на гаранция за изпълнение на удостоверените изисквания. По този начин възлагането на поръчки за сметка на държавата, регионалните или местните органи и други публично-правни организации, се извършва въз основа на действащите национални разпоредби при съблюдаване на принципите на правото на ЕС, и по-специално на принципите на свободно движение на стоки и капитали, свобода на установяване и свободно предоставяне на услуги, както и на произтичащите от тях принципи на равнопоставеност, недопускане на дискриминация, взаимно признаване, пропорционалност и прозрачност.

Измамите при доставки могат да бъдат едни от най-сложните посегателства, които трябва да бъдат разследвани, предвид многобройни начини на извършване. Опростено определение за измама при обществените поръчки би било „измама в рамките на цикъла на доставка на продукт или услуга, без да се пренебрегват договорите за дългосрочна поддръжка”.

Обществените поръчки могат да се определят и като процес на „придобиване на стоки, строителство и услуги, обхващащ както придобиването от трети лица, така и от вътрешни доставчици. Процесът обхваща целия жизнен цикъл от идентифициране на потребностите до края на договора за услуги или края на полезния живот на даден актив, включително разходите по извеждането му от употреба и утилизацията му”. Това включва задълбочен анализ и оценка на опциите и критично решение „направи или купи”. Голяма част от извършените измами попадат в тази категория, тъй като повечето държавни и общински институции и компании получават продукти или услуги чрез някаква форма на възлагане на обществени поръчки. Обикновено съмненията за измама се пораждаат при закупени продукти и услуги и влезли в сила сключени договори. В тези случаи измамата най-често е включена в договора и трудно може да бъде забелязана. Това се явява допълнителна трудност, тъй като често взаимоотношенията между възложители и доставчици са отдавна установени и поради това е необходимо особено внимание при вземането на решение на кого да се предостави информацията и кой да бъде определен да я разследва.

Нарушенията, свързани с провеждането на процедури за избор на изпълнител по ЗОП са довели до голям брой грешки, до налагане на финансови корекции от страна ДФ „Земеделие” и до издаване на заповеди за отказ от финансиране. Бенефициентите са подценили заплахата да не получат съфинансиране от ЕС и националния бюджет, което от своя страна в повечето случаи води до много сериозни финансови проблеми за тях, а в някои от тях и до банкрут.

В контекста на изложеното, докладът подпомага проверяващите при разследване на измами, свързани с възлагане на обществени поръчки.

Най-често срещаните схеми за измами и нередности в обществени поръчки и основните индикатори – „червени флагове” за разкриването им са следните: • Подкуп; • Конфликт на интереси; • Използване на фантоми; • Разделени поръчки за покупка; • Възмездие; • Лични покупки; • Дублирани плащания; • Некачествени продукти; • Заместване на продуктите; • Фиктивни фактури; • Съгласуване на оферти.

Техники за предотвратяване на корупцията: • Правилен скрининг на изпълнителите и бенефициентите, особено на техните крайни бенефициери; • адекватно изпълнение на задължението за отстраняване в директивата на ЕС за обществените поръчки; • Проверка преди наемане на работа и проверка при наемане на работа на всички участници в обществените поръчки: държавни служители, както и временни служи-

тели и външни лица, наети за улесняване на обществените поръчки, включително периодично актуализиране на проверката и задължение на целия персонал. Своевременно докладване промените в личното им положение и да се съсредоточават не само върху квалификациите за работа, но и върху вътрешната мотивация.

I. ПОДКУПИ И КОМИСИОННИ

Подкупът обикновено се определя като даване или получаване на „нещо ценно”, за да се повлияят корупционно действията на друг човек, най-често, за да повлияе на възлагането на договор или изпълнението на договор. „Комисионната” е подкуп, платен от изпълнителя. Повечето подкупи в замяна на възлагане на големи договори за изпълнение на проекти се заплащат като комисионни, обикновено от 5% до 20% от цената на договора.

1. Корупционни плащания

Не е задължително подкупът да е в паричен вид. Всяка облага, дадена или получена с намерението да повлияе корупционно на получателя, може да е подкуп. „Ценните неща”, които са дадени и получени като подкуп, включват: Скъпи подаръци, безплатни пътувания, разточително забавление; „Заеми”, независимо дали върнати, или не; Използване на кредитни карти; Сексуални услуги; Надплащане за покупки, например, изплащане на 15 хлв. за картина, която струва 5 хлв.; Манипулирани борсови трансакции, например, закупуване на акции на занижена цена 5 хлв. и последваща продажба на реалната борсова цена от 20 хлв.; Пари в брой; Такси и комисионни, дори да се твърди, че получателят е предоставил услуги на плащания; Скрити интереси в бизнес трансакции; Предоставяне на жилище за дългосрочно ползване на минимален наем и др.

2. Корупционно влияние

Корупционното влияние често се описва като: Допускане на неквалифицирана или непроверена компания да наддава или да бъде доставчик; Неподходящо или неконкурентно възлагане на договори; Залагане на прикрити дискриминационни критерии – прекалено точни технически характеристики и/или изисквания към кандидатите; Закупуване на стоки или услуги на завишени цени; Купуване на голямо количество от един артикул или на неподходящи артикули; Продължаващо приемане на нискокачествени или неподходящи стоки или услуги.

С продължаването на корупцията, нарушенията често се превръщат в измама (приемането на фалшиви фактури, некачествени стоки, некачествено и/или непълно изпълнена работа и др.) с разделяне на печалбите между участващите в посегателството. Процесът продължава докато излишъкът от схемата води до забелязването ѝ, когато натрупващите се доказателства за приоритетно отношение и измама и очевидните харчове на замесените лица предизвикват внимание към поведението им.

Основни индикатори „червени флагове” за подкупи и комисионни: Неправилно (например неконкурентно) избиране на изпълнителя; Неоправдано предпочитане на определен изпълнител, например одобрение на високи цени, излишни покупки, продължаващо приемане на нискокачествени стоки, и т.н.; Служител, отговарящ за обществените поръчки, приема неуместни подаръци и забавления; Необяснено увеличаване на богатството на служител, отговарящ за обществените поръчки; други.

II. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Конфликтите на интереси може да възникнат, ако служители, отговарящи за обществените поръчки, имат тайни интереси с доставчик или изпълнител, приемат неуместни подаръци, услуги или комисионни от продавачи или влязат в неodobрени разговори за наемане на работа с настоящи или бъдещи изпълнители или доставчици.

Комисионните могат да бъдат разглеждани и като конфликт на интереси, и като подкуп. Случай на конфликт на интереси може да е по-лесен, тъй като обвинението трябва да докаже само, че същият е налице, а не доказване на корупционно намерение.

Основни предупредителни сигнали за конфликт на интереси: Необяснено или необичайно предпочитание на определен изпълнител или продавач; Служител, обслужващ договорите или поръчките, живее над възможностите си; Служител обсъжда наемане на работа с настоящ или бъдещ продавач; Близко общуване и приемане на неуместни подаръци, пътувания или забавления от продавач; Служител, обслужващ обществените поръчки, или негови близки имат и страничен бизнес.

III. НАРУШЕНИЯ С ПРОМЯНА НА ПОРЪЧКАТА

Изпълнител, в съучастие със служител, отговарящ за обществените поръчки, може да представи оферта на ниска цена, за да си подсигури спечелването на договора и след това да увеличи цената, като подаде искане за промяна на поръчката, след като договорот му е бил възложен.

Нечестен изпълнител, действащ сам или в заговор със служители по договора, може да подаде неоправдани или преувеличени искания за промяна на поръчката, за да увеличи печалбите си или, като резултат от корупцията, да използва процеса за промяна на поръчката, за да удължи договор, който иначе трябва да мине повторно на търг.

Основни индикатори „червени флагове“ за нарушения с промяна на поръчката: Слаб контрол и небрежни процедури, отнасящи се до разглеждането на нуждите за промяна на обхвата и обема на поръчките; Многобройни, необикновени или необяснени промени в поръчки за определен изпълнител, одобрени от едни и същи служители; Модел на спечелване с ниско наддаване, последвано от промяна на поръчката, която увеличава цената или обхвата на договора или удължава периода на договора; Неясни характеристики на договора, последвани от промени на поръчките; Незавършени или „начални“ характеристики, подложени на промяна, на база на по-нататъшни инженерни проучвания и т.н.

IV. УГОВОРЕНО НАДДАВАНЕ „СЪЮЗ НА ДЯВОЛА“

Група кандидати, наддаващи тайно подават допълващи се оферти на високи цени, за да позволят на предварително избрани изпълнители да спечелят възлагане на договори на ротационен принцип или да си разделят договорите по територия, или да предприемат стъпки към разрушаването на конкурентния процес и да си разделят работата. Нелоялното наддаване, известно като „съюз на дявола“ повишава цените в засегнатата индустрия. Най-често се проявява при поръчки изискващи висок начален капитал и разходи за влизане и относително малко наддаващи като пътно строителство, инфраструктурни обекти и изхвърляне на отпадъци.

Основни индикатори „червени флагове“ за уговорено наддаване: Спечелване на търг на твърде високи цени в сравнение с оценките за разходите, публикуваните ценоразписи, подобни работи или средни стойности за индустрията; Постоянно високи цени през цялото време; Въртене на спечелилите наддаването фирми по вид работа или географска зона; Загубили наддаването се наемат като подизпълнители; Необичайни модели на наддаване като: Твърде високи; Твърде начесто; Твърде постоянни; Твърде нарядко; Офертите се различават с кръгли или пропорционални числа; Незавършени, идентични или приличащи на предишно или друго наддаване; Очевидни връзки между наддаващите: общи адреси, персонал, телефонни номера и т.н.

V. СМЕСВАНЕ НА ДОГОВОРИТЕ

Нечестните изпълнители може да подадат множество фактури за разходи и дос-тавки от различни договори или поръчки за работа, извършени или вече заплатени. Служител, отговарящ за договорите, може да улесни схемата и да сподели печалбата, като напише подобни поръчки по различни договори и като приеме множеството фактури за едни и същи разходи.

Основни индикатори „червени флакове“ за смесване на договорите: Изпълнителят подава няколко фактури за еднакви или подобни разходи или работа от различни дейности или договори; Изпълнителят подава еднаква или подобна документация, за да подкрепи сметките на различни договори; Множество плащания за една и съща дейност са дадени на един и същ изпълнител; Подобни поръчки се възлагат на един и същ изпълнител за повече от един договор

VI. НЕОБОСНОВАНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА КАНДИДАТИ

Нечестен служител, обслужващ обществените поръчки, най-вероятно в заговор с кандидат, може да използва множество тактики, за да изключи други квалифицирани участници, включително като включи тясно определени или неоправдано тежки критерии за предварителен подбор, като определи неразумни характеристики за наддаването, като раздели поръчките, за да избегне конкурентното наддаване, като сключи неоправдано договорите с единствен доставчик и т.н.

Основни индикатори „червени флакове“ за необосновано изключване на квалифицирани кандидати: Значителен брой квалифицирани кандидати не успяват да подадат оферти; Неоправдано тясно определени характеристики на договора; Дискриминационни технически спецификации; Определяне на неразумно кратък срок за наддаване; Приемане на неразумни процедури за „предварително квалифициране“; Обявлението не е публикувано в съответствие с приложимите правила, например използване само на местни издания или липса на публикуване на обявление за процедура за обществена поръчка; Неправомерни критерии за подбор и/или критерии за възлагане, посочени в обявлението за поръчката или в документацията за участие.

VII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ДОГОВОРА

Изпълнител, който умишлено достави дейности, стоки или услуги, които не покриват характеристиките на договора, може да е виновен в измама, ако неправомерно представи документи и декларира, че е спазил договора или преднамерено прикрие невъзможността си да го спази. Ако не е направил измамно представяне или не е прикрил действията си, изпълнителят ще бъде отговорен за нарушение на договора, а не за измама.

Основни индикатори „червени флакове“ за неуспех в покриването на характеристиките на договора: Различия между пробните и крайните резултати и обявените изисквания в договора; Провал на тестовите и инспекциите; Ниско качество, лошо изпълнение и голям обем оплаквания; Скорозна повреда и високи стойности на ремонтите; Неизпълнение на одобрени индикатори, които са свързани с постигането на целите на проекта.

VIII. ФАЛШИВИ, УВЕЛИЧЕНИ ИЛИ ДВОЙНИ ФАКТУРИ

Доставчиците или изпълнителите могат преднамерено да предадат фалшиви (което значи, че не са предоставени никакви услуги), двойни или увеличени фактури. Схемата може да включва изпълнител, който действа сам или в заговор със служител на възложителя, с когото споделя печалбите.

Основни индикатори „червени флагове” за фалшиви, увеличени или двойни фактури: Слаб контрол в приемането на стоки и плащанията на фактури; Непълни, копирани или очевидно променени подкрепящи документи; Стоките или услугите, които са фактурирани, не могат да се намерят в инвентара или да се представят; Няма приемателно-предавателни протоколи за получаване на стоки и услуги, които са фактурирани; Съмнителна или никаква поръчка на стоки и услуги, които са фактурирани;

Индикатори „червени флагове” за увеличени фактури: Цените на фактурите, количествата, описанията на артикулите са надвишени или не съвпадат с: Условието на договора; Поръчката; Докладите за приемане; Инвентарните книги и архивите за използване; Несъответствия между фактурата и подкрепящите документи.

Индикатори „червени флагове” за двойни фактури: Множество договори и фактури: На същата или подобна стойност на един и същ или свързан продавач; На същата фактура или поръчка; За едни и същи или подобни стоки или услуги.

Множество фактури с еднакво: Описание; Стойност; Номер на фактура; Номер на поръчка; Общите плащания на продавача надвишават общите стойности от поръчката и договора.

IX. ФАЛШИВИ ИЗЯВЛЕНИЯ И ИСКАНИЯ

Изпълнители и доставчици могат да подадат невярна информация за самоличността и опита на служителите си, да фактурират стоки и услуги, които не са доставили, да представят артикули за по-високо качествени отколкото са в действителност, да подадат фалшиви полици или да направят множество други фалшиви изявления и искания.

Основни индикатори „червени флагове” за фалшиви изявления и искания: Несъответствия между докладваните факти и резултатите от тестовете, проверките и инспекциите; Отказ или невъзможност за предоставяне на подкрепяща документация; Неправилна или очевидно променена подкрепяща документация; Висок процент отхвърляния, връщания и рекламации; Оплаквания от потребители.

X. ЗЛОУПОТРЕБИ С ПОЛУЧЕНИТЕ АВАНСОВО СУМИ

Получените авансово суми може да се присвоят или да се използват за цели различни от тези за които те първоначално са били отпуснати от служители на изпълнителя. Служителите може да подадат фалшиви или увеличени искания за изплащане на разходи или да използват сумата за лични или неразрешени разходи.

Основни индикатори „червени флагове” за злоупотреби с авансово получени суми: Липса на подкрепяща документация; подменена или копирана документация; Поръчителят не може да бъде открит; необичаен или втори поръчител; Слаб контрол на използването на аванса; Използване на получените авансово суми за непозволен цели, „Заеми” или закупуване на стоки, които не са свързани с изпълнението на поръчката.

XI. МАНИПУЛИРАНЕ НА НАДДАВАНИЯТА

Служител, отговарящ за обществените поръчки манипулира процеса на наддаване по начин помощащ предпочитан изпълнител или доставчик. Тези начини включват изнасяне на информация за конкурентни оферти, приемане на закъснели оферти, промяна на оферти, действия за повторно наддаване и т.н. Често кандидат подава „ниска” оферта с разбирането, че корумпираният служител, обслужващ обществените поръчки, ще одобри по-нататъшни изменения на договора и увеличение на цените.

Основни индикатори „червени флагове” за манипулиране на процедурите: Слаб контрол и незаконосъобразен избор на процедура по ЗОП; Наддаването е анулирано заради „грешки” в характеристиките на договора и дейността претърпява пов-

торно наддаване; Срокът за получаване на офертите е удължен, без това да бъде публикувано съгласно съответните правила; Загубване на оферти; В обявлението за обществена поръчка не са посочени достатъчно подробно критериите за подбор и/или нито в обявлението за обществена поръчка, нито в документацията е посочен критерий за възлагане; Квалифициран кандидат е отстранен по съмнителни причини.

XII. ЗАМЕСТВАНЕ НА ПРОДУКТ

Доставчик или изпълнител може да замести продукти или материали с такива с по-ниско качество от определените в договора или да използва фалшиви, дефектни или използвани части, за да увеличи приходите или за да се вмести в програмата на договора. Нечестният доставчик може да даде подкупи или рушвети на инспектори или да плати комисионни на служители, обслужващи договорите, за да улесни схемата и да предаде фалшива документация, за да я прикрие.

Основни индикатори „червени знамена“ за заместване на продукт: Необичайно или общо пакетирание; Несъответствие между описанието на продукта или нормалния вид и действителния вид (например „нов“ продукт изглежда употребяван); Идентификационните номера на продукта се различават от публикуваните или каталожните номера или системата за номериране; Над средния брой тестови или операционни повреди, ранна смяна или високи цени за поддръжка и ремонт.

XIII. ДИСКРИМИНАЦИОННИ КРИТЕРИИ

Служител, обслужващ обществените поръчки, вероятно в заговор с доставчик или изпълнител, включва в критериите за подбор и/или в техническите спецификации характеристики, които или са твърде тясно определени, или твърде широко.

Неоснователно точно определените характеристики позволяват само на предпочитания изпълнител да бъде одобрен, а неоснователно широко определените характеристики може да бъдат използвани за одобряването на иначе неквалифициран кандидат. Широко определените характеристики също могат да бъдат използвани и във връзка с по-нататъшни преправяния на договора и промяна на поръчките, за да улеснят корупционна схема.

Основни индикатори „червени знамена“ за дискриминационни критерии: Само един или няколко кандидати отговорят на изискванията; Сходство между характеристиките и продукта или услугите на спечелилия изпълнител; Характеристики са значително по-тясно или по-широко определени от сходни предишни изисквания за наддавания; Възложителят използва марка в изискванията за наддаване.

XIV. НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНО РАЗДЕЛЯНЕ НА ПОРЪЧКИТЕ

Поръчка за строителство или за доставки на стоки и/или услуги се разделя, в резултат на което излиза извън обхвата на приложимите нормативни актове, т.е. избягва се публикуването в РОП/„ОВ“ на ЕС за целия набор от строителни дейности, услуги или доставки – предмет на обществена поръчка. Повтарянето на тази схема, предпочитането на едни и същи участници, може да е ясен знак за корупция.

Основни индикатори „червени знамена“ за разделени поръчки: Две или повече обществени поръчки от един и същи доставчик, в количества точно под конкурентното наддаване или горната граница за излизане извън обхвата на приложимите нормативни актове; Неоправдано разделяне на поръчки, например различни договори за труд и материали, всеки от които е под границата за конкурентно наддаване, но когато се комбинират са над тази граница; Поредни поръчки или фактури под горната граница за преглед или конкурентно наддаване; Договори под границата за конкурентно наддаване, последвани от промяна на поръчките, които увеличават стойността на договора.

XV. НЕБАЛАНСИРАНО НАДДАВАНЕ

„Небалансираното наддаване” включва няколко схеми, в които наддаващите манипулират цените на артикула, за да спечелят предварително процеса на наддаване. **Схемите включват:** Цитиране на високи цени за артикулите, които изпълнителят знае или очаква да са предмет на промяна на поръчката, което ще промени количеството изисквани стоки или дейности. Например, изпълнител на пътен проект може да посочи изключително висока цена за всяка от 100 обезопасителни бариери, като знае, че броят, поръчан по-късно, след като е спечелил договора, ще нарасне на 1 000. Наддаващият може да е информиран за предложената промяна в резултат на корупционна връзка със служител, обслужващ обществените поръчки; Цитиране на изключително ниски цени за артикули, за които наддаващият знае в резултат на подкупен служител по проекта. Тази информация позволява на предпочитания наддаващ да намали драстично цената на ненужните артикули, за да победи неинформираната конкуренция.

Основни предупредителни сигнали за небалансирано наддаване: Определени артикули изглеждат неразумно евтини; Следващи промени в поръчката намаляват изискванията за артикул на ниска цена; Определени наддавания за артикул не изглеждат извършени или закупени така, както са характеризирани в договора; Наддаващият е близък с обслужващите обществените поръчки или е участвал в изработването на характеристиките по договора.

XVI. ЕДИНСТВЕН ПРЕДПОЧИТАН ИЗПЪЛНИТЕЛ

Често в резултат на корупция, служител, обслужващ обществените поръчки, може да избегне или да преодолее изискванията за конкурентно наддаване, като избере за спечелил единствен източник - предпочитания изпълнител.

Такова възлагане може да стане директно, като се цитират специални условия или като се манипулира процеса на наддаване, за да се избегне границата за конкурентно наддаване и т.н. Ако са мотивирани от корупция, тези възложения често водят до по-високи цени, по-ниско качество или други неудобства за организацията, възложила договора.

Основни предупредителни сигнали за неоправдани спечелили единствени източници: Спечелилият единствен доставчик е над или точно под границата за конкурентно наддаване; Предишни конкурентни обществени поръчки стават неконкурентни; Няма оправдание или документация за неконкурентно възлагане; Разделени поръчки, за да се избегне границата за конкурентно наддаване; Възлаганията са под границата за конкурентно наддаване и са последвани от промяна на поръчките, които надвишават тази граница.

XVII. НЕНУЖНИ ПОКУПКИ

Ненужни, излишни или неуместни покупки на стоки или услуги или неуместни ремонти може да показват корупция или покупки за лична употреба или препродаване.

Основни предупредителни сигнали за ненужни покупки: Необичайни или необяснимо големи покупки на продукти или услуги от определен доставчик; Надвишаващи продажби, последвани от повторни поръчки; Замяна или ремонти след неуместно кратък период; Неуместен или прибързан анализ и оправдаване на нуждите.

На основание на гореизложеното могат да се изведат следните

Изводи:

1. Нарушенията на обществените поръчки, наред с измамите по Закона за ДДС и контрабандата са сериозна и опасна заплаха за националната сигурност. Те са най-големите заплахи за финансовия и икономически просперитет на Република България, за рязко подобряване на стандарта и начина на живот на българските граждани.

2. Липсата на ясни и обективни критерии в Европейското и националното законодателство за определянето на една обществена поръчка като манипулирана води до противоречиво тълкуване от страна на ДФ „Земеделие”, бенефициентите и съдебните органи.

3. Субективната преценка на обективните доказателства за умишлено договаряне и координация между участниците в тайни споразумения за манипулиране на процедурите за избор на изпълнител с цел получаване на финансова изгода, без да е установена стабилна административна и съдебна практика създава условия за противоречиво тълкуване. Това от своя страна позволява да се предприемат противоречиви действия и/или бездействия, които могат да доведат до: грешки и корупционни действия от страна на държавните органи и до измами от страна на бенефициентите и изпълнителите на обществени поръчки.

4. Предвид гореизложените слабости и пропуски, финансово икономически корпорации и организирани престъпни групировки са се насочили и се опитват да използват програми, схеми и мерки съфинансирани от ЕС и националния бюджет за извличане на големи и лесни печалби и за „изпиране на пари” придобити от други престъпни дейности.

Препоръки:

Процесът на противодействие на корупцията в обществените поръчки е фрагментиран и в последователните етапи на възлагане на обществени поръчки и в предотвратяването, разкриването и разследването на корупция има много различни участници, като на нито един от тях борбата с корупцията в обществените поръчки не е основна и единствена задача.

В този контекст най-належалата препоръка е свързана със задължително интегриране дейността на национални и европейски органи участващи в този процес, изграждане на автоматизирана система обхващаща всички данни за обществените поръчки, които са от значение за предотвратяването, разкриването и разследването на корупция.

Литература:

1. Специален доклад на Европейската сметна палата № 22/2014: „Постигане на икономии: контрол над разходите, свързани с финансираната от ЕС безвъзмездна финансова помощ за проекти за развитие на селските райони”.
2. Специален доклад на Европейската сметна палата № 23/2014: „Грешки в разходването на средства за развитие на селските райони: какви са причините и какви мерки се предприемат”?
3. Специален доклад на Европейската сметна палата № 10/2015: „Необходими са повече усилия за решаване на проблемите с обществените поръчки при разходването на средства на ЕС за сближаване”.

4. Специален доклад на Европейската сметна палата № 12/2015 – „слабо управление”.
5. Регламент ЕС № 1305/2013 за ЕЗФРСР.
6. Директива на ЕС 2014/24/ЕС за обществените поръчки.
7. Насоки от Европейската комисия за държавите членки относно обществените поръчки и развитието на селските райони.
8. Европейска комисия, EGESIF 14-0030 от 29/9/2014 – Ръководство за специалисти по обществени поръчки относно избягване на най-често допусканите грешки в проекти, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове.
9. Регламент (ЕС) № 65/2011 на Комисията от 27 януари 2011 година за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.
10. Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета от 20 септември 2005 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).